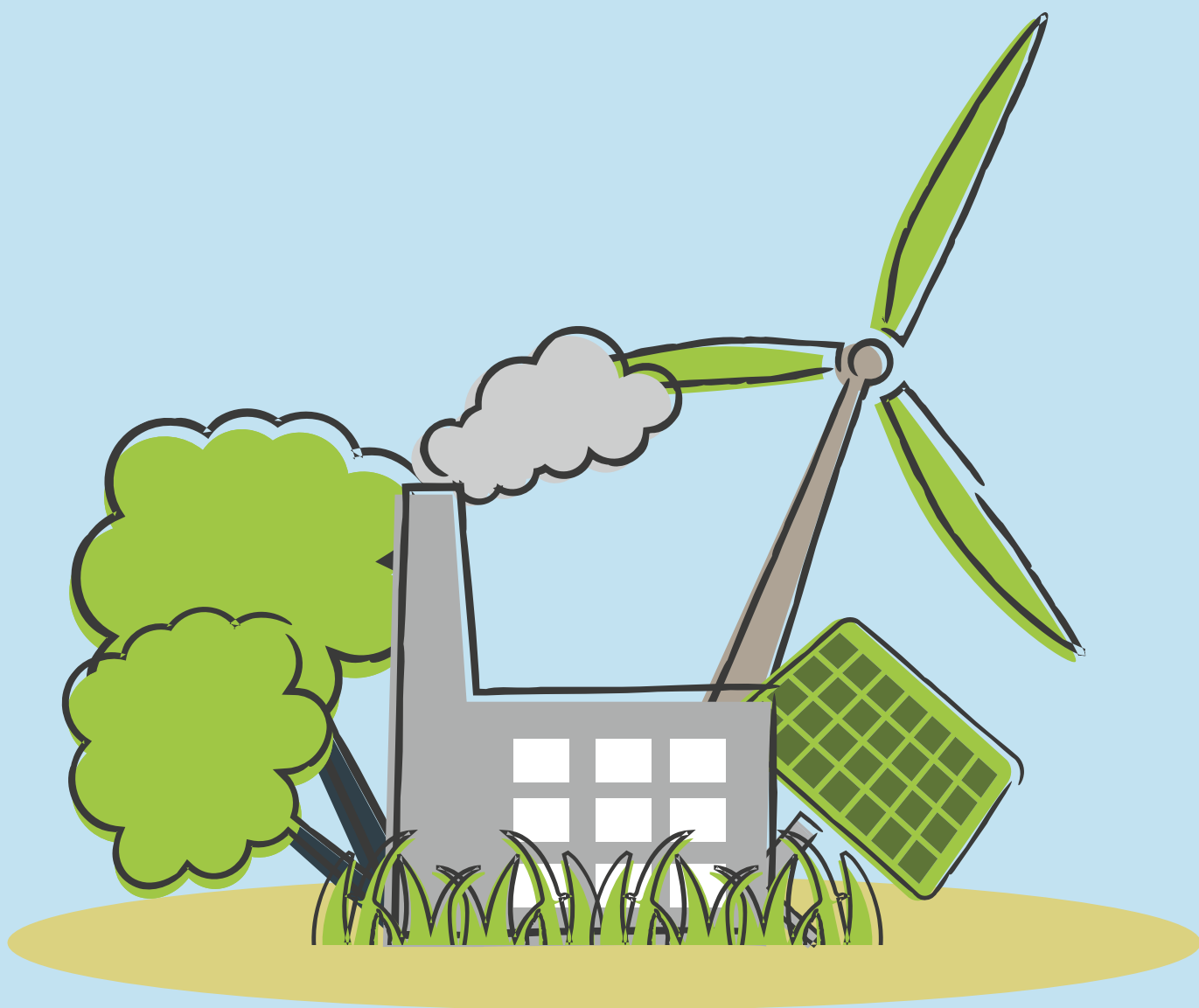
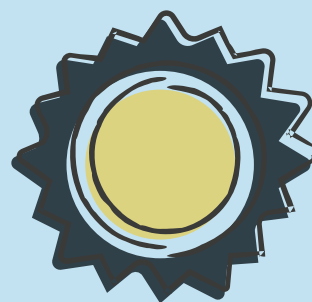

ENERGI OG ERHVERV I NORDJYLLAND

Kommunernes muligheder for
at påvirke energiforbruget i små
og mellemstore virksomheder

.....

ET **ENERGISK** NORDJYLLAND 2015

Energiplanlægning i Nordjylland

Denne delrapport er udarbejdet af arbejdsgruppen for Energi og Erhverv i Nordjylland under projektet: "Et Energisk Nordjylland", der er støttet af Energistyrelsen.

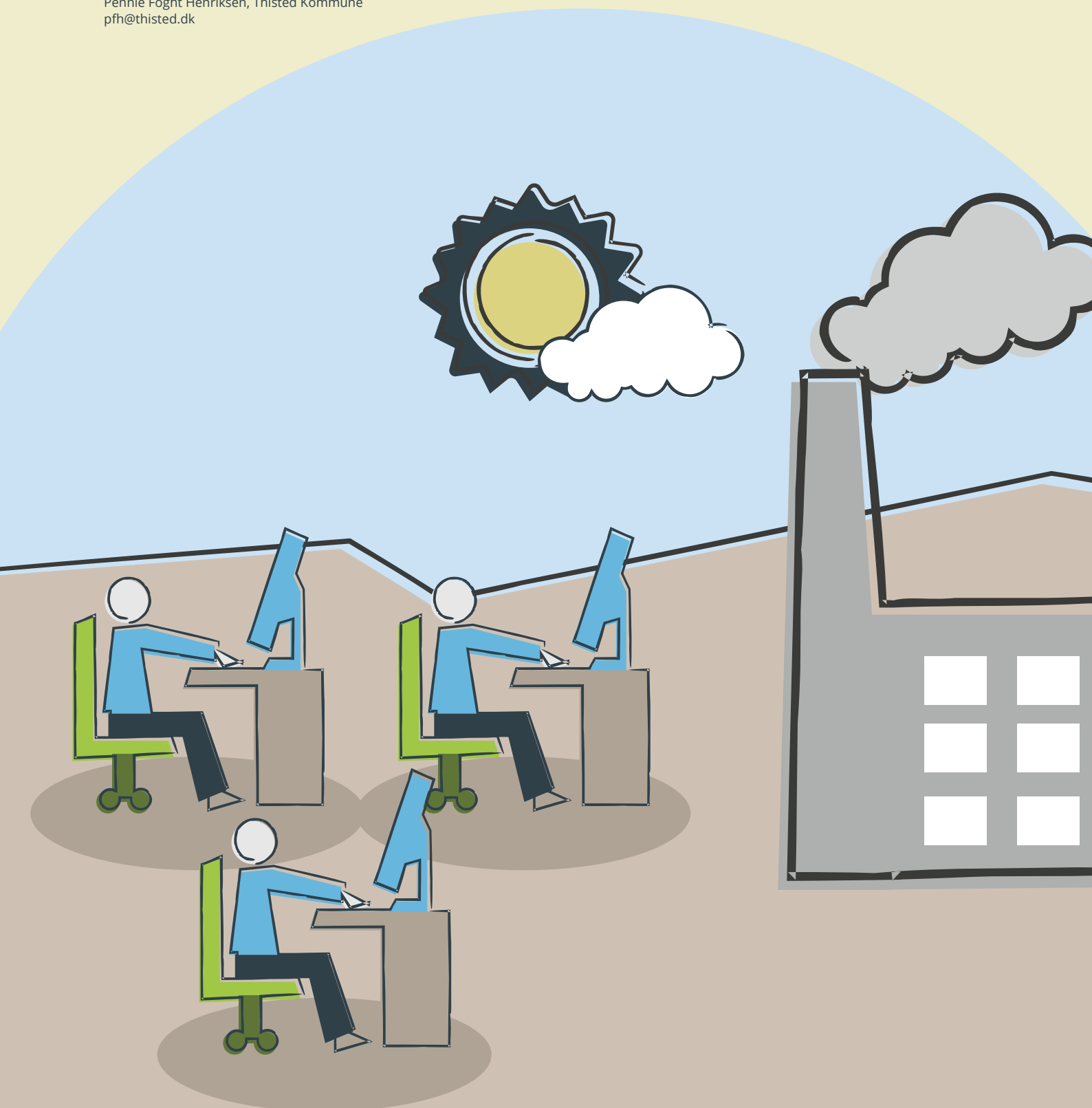
Bidragyder til delrapporten er:

Bodil Bjørn, Brønderslev Kommune
Bodil.Bjorn@99454545.dk

Helle Thorning Bertelsen, Morsø Kommune
htb@morsoe.dk

Maj-Britt Jensen, Hjørring Kommune
maj-britt.jensen@hjoerring.dk

Pennie Foght Henriksen, Thisted Kommune
pfh@thisted.dk

Indhold

Indledning.....	4
”Kogebog”	5
De 4 temaer	7
Kommunens rolle	8
Barrierer.....	8
Anbefalinger	9

Bilag

Brønderslev Kommune	10
Morsø Kommune – plan for arbejdet med energi i virksomheder	13
Hjørring Kommune - NBEN.....	16
Thisted Kommune	18

Indledning

“Energi og Erhverv” er et af i alt 6 fokusområder i det fælles kommunale projekt “Et Energisk Nordjylland”. Arbejdsgruppens første opgave var at definere fokusområderne i projektperioden. Overskriften er meget bred, og gruppen har haft mange drøftelser af, hvad man kunne arbejde med. Det har været svært at vælge fra. Vi fandt, at der var to meget forskellige vinkler at betragte området ud fra.

- **PRODUKTION AF ENERGI**
- **ENERGIFORBRUGET I ERHVERV (GRØN OMSTILLING)¹**

Kommunerne og Region Nordjylland ønsker at bidrage til et fossilfrit samfund i 2050 gennem reducere af energi-forbruget og omstilling til VE i virksomheder (SMV) og herved skabe mulighed for bedre konkurrenceevne og øget beskæftigelse / øget antal arbejdspladser. De nordjyske kommuner og Region Nordjylland arbejder med strategiske mål omkring fossilfrit samfund i 2050. Dette projekt skal medvirke til vidensdeling og anviser muligheder for konkrete handlinger for kommunerne med henblik på reduktion af energiforbrug og indførelse af VE i små og mellemstore virksomheder i Nordjylland.

Gennem arbejdet med fokusområdet “Energi og erhverv i Nordjylland” ønsker vi at afdække potentialerne for nedbringelse af energiforbruget samt omstilling til vedvarende energi for herigennem at opnå vækst og jobskabelse i nordjyske virksomheder. Erfaringer fra andre projekter viser, at der kan spares op til 20 % - 30 % af det samlede energiforbrug på virksomheder ved en målrettet indsats og investeringer. Ved besparelser på energiforbruget og ved omstilling til grøn energi kan også opnås op til 20 % reduktion af CO₂.

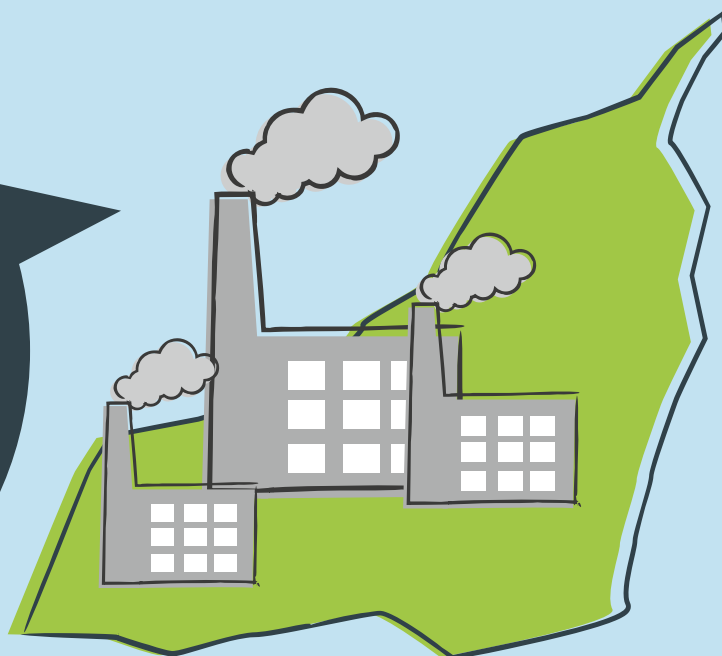
Med projektet ønsker vi at afdække hvilke muligheder, kommuner og region har for at initiere processen omkring omstilling til fossilfrit samfund i 2050 og omstilling til VE i virksomhederne (SMV). Vi vil opsamle erfaringer, synliggøre viden og gøre metoder og redskaber tilgængelige og samtidig udvikle fælles løsninger.

Fokus i projektet er lagt på små og mellemstore virksomheder, idet potentialet her vurderes at være størst. Indenfor kategorien af små- og mellemstore virksomheder vil fokus primært blive rettet på industrivirksomheder, landbrug, detailhandel.

Arbejdsgruppen valgte at sætte fokus på energiforbruget og ikke produktionen af energi. Flere af de andre arbejdsgrupper har arbejdet med produktion af energi. Derfor valgte vi det fra her.

¹ Erhverv er her SVM'er, landbrug og detailhandel

Virksomheder har fokus på produktion og på at sælge deres produkter. Med lidt hjælp til at se mulighederne i den grønne omstilling kan mange virksomheder forbedre driften og derved øge indtjeningen.

“Kogebog”

Vi fandt ud af, at mange kommuner, både i det nordjyske samt det øvrige Danmark, har arbejdet med mange forskellige initiativer om den grønne omstilling i erhvervssektoren.

Generelt kan man sige, at virksomhederne skal have hjælp til den grønne omstilling. Der er i virksomhederne fokus på driften og ikke altid på mulighederne for optimering. Der kan være flere grunde hertil: Manglende tid, manglende viden osv.

Derfor kan det give god mening, at kommunerne (alene eller i fælleskab) hjælper virksomhederne i gang med den grønne omstilling.

TILTAG I NORDJYLLAND (SOM VI KENDER)

Vi har fundet 4 konkrete tiltag i Nordjylland – blandt de deltagende kommuner. Der er helt sikkert flere derude.

- I Brønderslev har de udarbejdet en kortlægning af nuværende energiforbrug i kommunen. På den baggrund har de valgt at sætte gang i et projekt om virksomheders procesenergi. Startskuddet på projektet blev en temadag om mulighederne for virksomhederne for at søge tilskud til konvertering til VE.
- På Mors har kommunen valgt at igangsætte et projekt med opstart juli 2015 om energiscreeninger af udvalgte virksomheder via udvalgte energirådgivere. Der bliver informeret bredt om muligheden og fulgt op ved besøg på virksomhederne.

- Morsø Kommune har gennem LandboThy erfaret, at arbejdet med energibesparelser er godt organiseret gennem landboorganisationen LandboThy. Der er hentet mange besparelser og støttemidler hjem.
- Thisted Kommune har valgt at igangsætte et konkret forsøg og tilbyde 35-40 virksomheder en energi- og ressourcetest. Screeningen sker i samarbejde med en række rådgivningsvirksomheder. I pilotperioden er der fokuseret på byggemateriale, producenter og landbruget. Formålet med screeningerne er at ansøre virksomhederne til grøn omstilling.
- I Hjørring Kommune har man valgt at anvende partnerskabet i NBE til energiarbejdet på virksomhederne. I forbindelse med virksomhedernes medlemskab af netværket har de mulighed for at få foretaget en energiscreening. Formålet med netværket er at skabe en bæredygtig erhvervsudvikling med fokus på miljø, grøn omstilling og jobskabelse.

De 4 kommunes tiltag er nærmere beskrevet senere i dette hæfte.

De 4 kommuners erfaringer viser, at der er mange potentielle energibesparelser for virksomhederne og landbruget ofte med ret korte betalingstider (1-2 år). Erfaringerne viser også, der er en meget større chance for at omlægningerne gennemføres, når kommunerne eller en organisation viser dem mulighederne.

KONKRETE VÆRKTØJER FRA DET ØVRIGE DANMARK, SOM VI HAR FUNDET RELEVANTE

- Energistyrelsens hjemmeside om blandt andet energiledelse, energieffektive løsninger til bygninger og energi i produktion.

<http://spareenergi.dk/offentlig-og-erhverv>

- Projektet Carbon 20 er et afsluttet projekt, der handlede om energibesparelser i små og mellemstore virksomheder. På hjemmesiden kan man finde beskrivelse af, hvad en række virksomheder konkret har fået ud at arbejde med energibesparelser. Hjemmesiden indeholder også en række konkrete værktøjer til, hvordan man som kommune kan arbejde med virksomhederne.

<http://www.carbon20.dk/>

- Udgivelse fra det økologiske råd, der blandt andet beskriver nogle af de barrierer, som små og mellemstore virksomheder har for at gå i gang med grøn omstilling.

<http://www.ecocouncil.dk/udgivelser/artikler/energi-og-klima/2353-stort-potentiale-for-energi-besparelser-i-sma-og-mellemstore-virksomheder>

- Energistyrelsens hjemmeside med tilskudsordningen 'VE til proces'. Ordningen er målrettet virksomheder, der konverterer til vedvarende energi eller fjernvarme. Der er her både ansøgningsskema og vejledning.

<http://www.ens.dk/forbrug-besparelser/indsats-virksomheder/ve-proces>

- Erhvervsstyrelsens hjemmeside omkring grøn omstilling. Der kan søges om tilskud til belysning af anvendelse af et restprodukt som ressource i anden virksomhed.

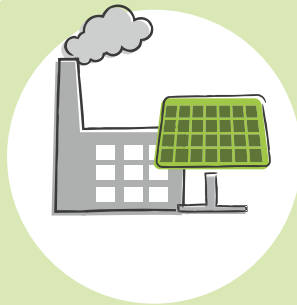
<http://groenomstilling.erhvervsstyrelsen.dk/forside/0/2>

- Erhvervsstyrelsens hjemmeside omkring klimakompasset angiver konkrete værktøjer til energiledelse i virksomheder:

<http://www.klimakompasset.dk/>

CO₂

De 4 temaer

I "Et Energisk Nordjylland" er der 4 tværgående temaer: Borgerinddragelse, Fleksibilitet, Selvforsyning og Jobskabelse.

Generelt for alle 4 temaer er, at kommunerne og virksomhederne skal arbejde mere sammen om at finde løsninger. Samtidig skal der sættes mere ind med oplysninger om muligheder og ikke mindst gevinsterne.

BORGERINDDRAGELSE

Her ses 'borger' i en meget bred betydning. Inddragelsen her handler om at få virksomhederne (ejere, ledere, medarbejdere) til at drøfte og handle på den grønne omstilling. Ved at inddrage bredt og få alle input vil man ofte kunne få flere ideer og mere ejerskab til energibesparelser.

FLEKSIBILITET

Når vi taler erhverv, handler fleksibiliteten om, hvordan virksomhederne selv bliver bedre til at anvende fx overskudsvarme, enten hjemme ved sig selv eller i samarbejde med andre. Det kunne også handle om at benytte vedvarende energikilder og først og fremmest om at bruge mindre energi.

SELVFORSYNING

Der er vedtaget flere nationale mål med henblik på at nedbringe CO₂ og energiforbrug. For at det er muligt at nå disse mål, skal virksomheder og landbrug også bidrage.

Brønderslev Kommune har foretaget en kortlægning af kommunens energiforbrug. Kortlægningen viser, at CO₂ udledningen fra 'handel og services' og 'produktionserhverv' i 2010 udgør 26 % af det samlede CO₂. En fremskrivning til 2015 viser, at der ikke et fald men mere status quo (27 %).

Arbejdsgruppen finder, at nogenlunde det samme må gøre sig gældende i de øvrige kommuner. Der er altså et stort potentiale i de to sektorer. For at nå målene er det vigtigt, at disse to sektorer bidrager ved at reducere forbrug eller søge alternative energikilder.

JOBSKABELSE

Grøn omstilling - herunder energioptimering - kan bidrage til, at en virksomhed opnår besparelser på de faste omkostninger og dermed er med til at konsolidere virksomhederne. Det kan måske ikke bidrage med egentlig vækst men være med til at fastholde eksisterende jobs, hvilket ikke er uvæsentligt, når det handler om jobskabelse.

Besparelserne kan også være med til at skabe øget vækst, da pengene i virksomheden kan gå til andet end faste udgifter.

Kommunens rolle

Traditionelt set er konkret vejledning af virksomheder ikke en kommunal kerneopgave. Kerneopgaven har handlet mere om kontrol end rådgivning. Generelt er dette under opbrud, da hovedparten af virksomhederne i dag har rigtig godt styr på miljøreglerne. Derfor ændres kommunens rolle i retning af mere vejledning og samarbejder.

Kommunernes erhvervsservices har primært haft fokus på udvikling af virksomhederne enten i forhold til vækst eller ledelse.

De fleste kommuner i Nordjylland har igennem en årrække oplevet nedlæggelse af arbejdspladser og fraflytning. Kommunernes incitament for at fastholde og gerne øge antallet af arbejdspladser er derfor stort.

De fleste kommuner i Nordjylland har visioner og mål i forhold til energi, miljø, bæredygtighed, grøn omstilling. Dels for at opfylde nogle af de nationale mål, dels for at være med til at sætte en dagsorden omkring en mere bæredygtig udvikling, også økonomisk set.

For at opnå de nationale mål påtager kommunerne sig derfor oftere en rolle i forhold til virksomhederne, der handler om samarbejde, hjælp, information mv.

Barrierer

Med gruppens arbejder har vi fundet og observeret en række barrierer for at arbejde med energibesparelser, -omlægninger og den grønne omstilling?

- Virksomhederne har meget fokus på driften, den næste ordre. Ofte er der derfor ikke tid til eller fokus på, hvordan optimeringer på fx energi kan bidrage med permanente besparelser, der kan være med til at forbedre virksomhedens drift.

- Udviklingen på energiområdet går meget hurtigt. Derfor kan der være besparelser at hente, selvom det kun er få år siden, der blev udført energibesparende foranstaltninger. At energioptimere er altså en stadig proces.
- Hvis man tidligere har modtaget mindre kompetent rådgivning, vil der være en modstand mod at prøve igen. Dette kan være tilfældet på energiområdet, da der for bare få år siden var mindre kompetente rådgivere på markedet.
- Tilskud eksempelvis via Energistyrelsen kan være svære at søge. Skemaer kan være svære at udfylde, og der er ofte en lang vejledning. Der findes flere muligheder for at søge tilskud (til undersøgelser eller investeringer). Erfaringen viser, at hvis tilskudsmulighederne ikke er lettilgængelige, bliver de ikke udnyttet.
- Rentabiliteten skal være stor, før en virksomhed vil sætte gang i et arbejde med energioptimering eller anden grøn omstilling.
- Private rådgivere er ikke vant til, at kommunerne også arbejder med vejledning af virksomhederne på mere konkret basis. Der skal derfor forventes en modstand fra rådgivere, og kommunerne skal nøje overveje deres rolle.
- Der kan være lovgivningsmæssige forhold, som fx kommunalfuldmagten, der gør, at der er områder, som kommunen ikke må eller har meget svært ved at arbejde med. Arbejdsgruppen har ikke analyseret dette nærmere.

Anbefalinger

Arbejdsgruppen har følgende anbefalinger til det videre arbejde:

- Det skal gøres tydeligt overfor virksomhederne, at energioptimeringer / grøn omstilling ikke hindrer en god drift eller vækst. Det kan tværtimod være med til at sikre væksten samtidig med, at driften og / eller produktet gøres mere bæredygtigt.
- Der skal udarbejdes en samling af gode historier, som skal fortælles på forskellig vis til virksomhederne.
- Kommunerne skal træde mere aktivt ind i arbejdet med vejledning af virksomhederne, da mange SMV'er ofte ikke har ressourcer til at undersøge mulighederne. Kommunerne bør derfor sætte ressourcer af til arbejdet for at nå de nationale mål.
- Kommunerne kan med fordel arbejde sammen om dette arbejde. Ved at gøre indsatsen tværkommunal vil hver kommune ikke skulle opfinde egen kampagne og kan målrette indsatsen.
- Det bør undersøges, om Business Region North Denmark (BRN)² kan være med til at koordinere eller samle energiindsatsen i forhold til SMV'er.
- Kampagnen for energiscreeninger i private boliger kunne med fordel kopieres overfor SMV'er. Det ville være nemt og billigt for SMV'erne at få belyst mulighederne for energibesparelser.
- Udvide samarbejde med erhvervscentre og væksthuse ved de mere om mulighederne for støtte i forbindelse med energibesparelser og VE, kan de også informere og støtte virksomhederne i deres udvikling. Erhvervscentre har kontakt til andre typer af virksomheder, end kommunerne normalt har, og derved kan indsatsen udvides.
- Angive energibesparelser og omstilling til vedvarende energi i virksomheder som en arbejdsopgave, som det kan være helt relevant for BRN at tage fat på.

² BRN = Business Region North er et tværkommunalt samarbejde i Region Nordjylland.

Brønderslev Kommune

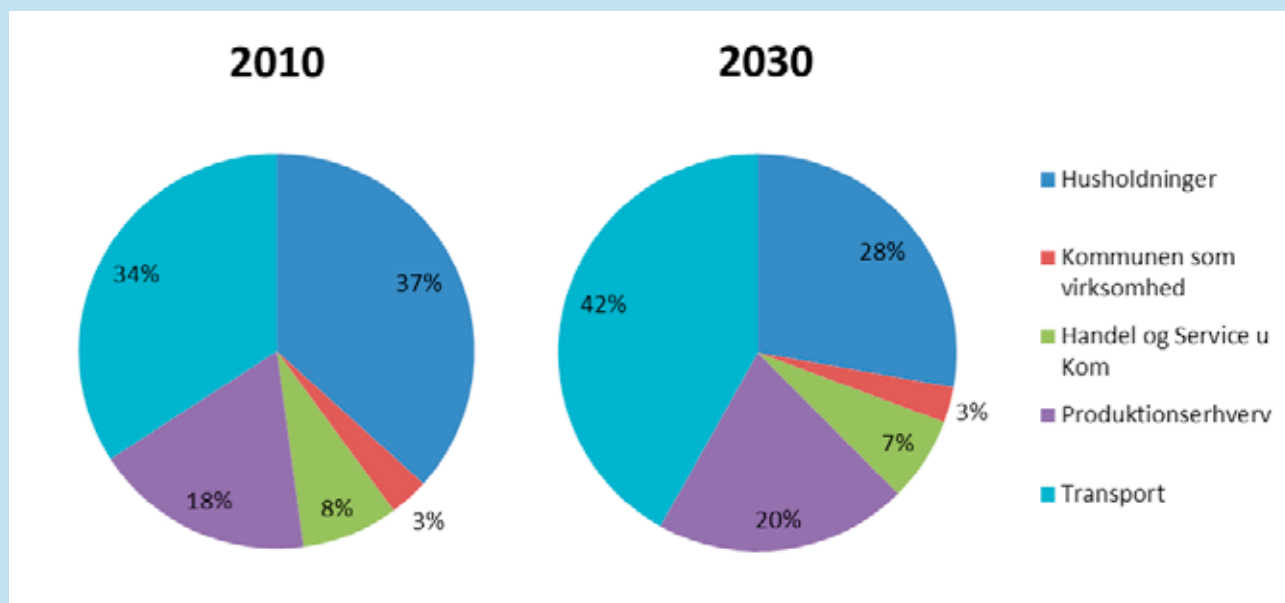
Tanker om, hvordan man starter en proces op og gennemfører energibesparelser og omstilling til vedvarende energi i virksomheder (detailhandel og landbrug).

BAGGRUND:

Brønderslev Kommune fik i 2011/2012 udarbejdet en kortlægning af kommunens energiforbrug fordelt på de fire hovedkategorier: husholdninger, transport, produktionserhverv samt handel & service. Kortlægningen viste, at de enkelte sektors bidrag til CO₂-udledningen udgjorde hver ca. 1/3, når produktionserhvervene og handel & service ses under et.

Som et led i kommunens igangværende strategiske klima- og energiplanlægning ønsker Brønderslev Kommune at igangsætte et projekt Virksomhedernes procesenergi. Her tilbydes virksomheder med stort energiforbrug at deltage i et lokalt erhvervsnetværk om energieffektivitet og at indgå i et forpligtende samarbejde omkring konkrete besparelser og omstilling på virksomheden.

Produktionserhvervenes energiforbrug udgør ca. 22 % af det samlede energiforbrug i kommunen. Deres elforbrug udgør 41 % af det samlede elforbrug i kommunen. Energieffektivisering indenfor produktionserhvervene vil derfor blive nødvendig for opnåelse af den strategiske klima- og energiplans målsætning om CO₂ reduktion.

Rapporten viste desuden, at husholdningernes bidrag vil falde med ca. 9 % frem mod 2030, mens især transport-sektoren vil opleve en stigning på ca. 8 % frem mod 2030.

På baggrund af kortlægningsrapporten har Brønderslev Kommune valgt at fokusere på følgende områder:

1. Omstilling til vedvarende energi og fossile brændsler på fjernvarmeværkerne
2. Projekt energilandsby – omstilling og renovering af energiforbruget uden for kollektive forsyningsområder
3. Faggruppe vedr. etablering af biogasanlæg i kommunen
4. Projekt virksomheders procesenergi, som sætter fokus på energibesparelser og øget anvendelse af vedvarende energi.

I Brønderslev Kommune har vi valgt at sætte fokus på landbruget som virksomhed og detail- og engroshandlen. Disse to kategorier tilsammen forbruger ca. 1/4 af det samlede energiforbrug i virksomhederne.

Kategori	Forsyningsselskab	Type	Anslået for-brug (kWh)
2110	Nyfors	Landbrug uden elvarme	22.896.490
2110	ESV	Landbrug u/elvarme	20.587.874
I alt landbrug			43.484.364
4211	Nyfors	Detailhandel, konsum	3.592.014
4211	ESV	Detailhandel konsum	3.045.788
4220	ESV	Engroshandel og Kø-le/Frysehuse	7.283.307
4222	Nyfors	Køle- og frysehuse	155.595
4221	Nyfors	Engroshandel	803.121
I alt detail- og engros-handel			7.596.518
I alt landbrug og detail-handel			51.080.882
Samlet elforbrug			196.353.037

Af ovenstående tabel fremgår, at landbrugserhvervets og detail- og engroshandelens elforbrug udgør ca. 26 % af virksomhedernes samlede elforbrug. Derfor er projekt "Virksomheders procesenergi" i det følgende genstand for nærmere overvejelser om, hvorledes en proces tilvejebringes og gennemføres.

Projektet "Virksomheders procesenergi" er endnu ikke påbegyndt, men det er kommunens hensigt, at nedenstående skabelon følges:

1. Kontakt til elforsyningsselskaber (Nyfors og ESV) samt til Brønderslev Erhvervs- og Turistkontor, som er serviceorgan for bl.a. kommunens virksomheder.
2. Indkredsning af hvilke virksomheder/brancher, der rummer størst potentiale for nedbringning af deres CO₂-emission (landbrug og detail- og engroshandel).
3. Kontakt til energigvejledere, brancheforening, forsyningsselskaber m.fl.
4. Kontakt til branchen og planlægning af første opstartsmøde.
5. Indbydelse ud til branchevirksomheder.
6. Afholdelse af opstartsmøde med gennemgang af formål, proces, tidsplan og forventninger til projektets resultater.
7. Besøg på de tilmeldte virksomheder, hvor præfabrikeret spørgeskema udfyldes i samarbejde med energiansvarlige på virksomheden. Resultatet vil være en kortlægning af virksomhedens energiforbrug fordelt på forskellige typer forbrug.
8. Egentlig energiscreening på den enkelte virksomhed med inddragelse af energiledere.

9. Udarbejdelse af screeningsrapport for hver enkelt virksomhed og gennemgang af denne på den enkelte virksomhed med deltagelse af ledelse og energiledere. Rapporten indeholder også en økonomisk beregning af forskellige tiltag på virksomheden.

10. Løbende netværksmøder mellem deltagende virksomheders energiledere og virksomhedsledelse, kommunen, energikonsulenter, rådgivende firmaer mv.

11. Gennemførelse af prioriterede initiativer i samarbejde med rådgiver, rådgivende firmaer, ledelsen mv.

12. Opfølgning halvårligt på de enkelte virksomheders tiltag og status på gennemførte initiativer samt effekter heraf.

13. PR om virksomhedernes resultater lokalt i dags- og ugepresse, brancheblade, radio, TV mv.

Den 11. december 2014 afholder Brønderslev Kommune i samarbejde med Fleksenergi og kommunens varmemærker et fyraftensmøde om mulighederne for virksomheders fritagelse for energifgifter i forbindelse med omstilling af procesenergien til vedvarende energi.

Det er endvidere kommunens hensigt, at der så vidt muligt tages udgangspunkt i kommunens lovpligtige virksomhedstilsyn og landsbrugstilsyn, hvor energiforbruget hos den enkelte virksomhed vil blive taget op som et "lovpligtigt" emne såvel som øvrige miljømæssige forhold.

I forbindelse de konkrete projekter er det tanken i høj grad at anvende de gode råd og værktøjer som www.carbon.dk byder på. Her kan man finde råd om, hvad man skal have på plads, inden virksomhederne kontaktes: hvordan et procesforløb kan se ud, hvordan man laver en handlingsplan/-aftale med virksomhederne, hvordan lokal energiledelse på virksomhed kan organiseres osv.

Siden temadagen den 11. december 2014 blev afholdt, er der andre tiltag på vej. Energi og klima er udpeget som et af tre fokusområder i Planstrategi 2015, som pt. er under udarbejdelse og forventes vedtaget af Byrådet i oktober 2015. Byrådet har på en temadag i februar 2015, der blev afholdt som optakt til Planstrategi 2015s udarbejdelse, drøftet hvilke områder, der ønskes fokus på i planstrategi 2015 og Kommuneplanrevision 2017. Her blev der udtrykt ønske om at have større fokus på virksomheders energiforbrug og omstilling til VE. Byrådets ønske

skal blandt andet ses på baggrund af virksomhedernes andel af den totale CO₂-emission (ca. 1/3) i kommunen samt det forhold, at der statsligt er afsat 500 mill. kr. hvert år frem til 2020 til virksomheders omstilling til VE.

Konkret vil det betyde, at Brønderslev Kommune gennem arbejdet med Planstrategi 2015 og kommuneplanrevision 2017 forventer at have en handlingsplan klar ved udgangen af 2017. Denne plan viser vejen frem mod en fossilfri Brønderslev Kommune i 2050.

TEMADAG

Procesvarme i industrien og energitilskud ved skift til fjernvarme

Torsdag d. 11. december 2014 kl.
14.00 i Hjallerup Idrætscenter,
Idræts Allé 1, 9320 Hjallerup

I samarbejde med fjernvarmeværkerne i Brønderslev Kommune inviterer FleksEnergi til temadag om procesvarme i industrien med oplæg om:

- Energitilskud ved skift til fjernvarme i industrien
- Energibesparelser ved procesvarme i industrien
- Godkendelsesprocedure ved Skat

Herudover vil der være en kort gennemgang af Hjallerup Fjernvarme og Klokkeholm Kraft-Varmeværks nye solvarmeanlæg.

TILMELDING til temamødet kan ske [HÉR](mailto:has@aalborg.dk), til has@aalborg.dk eller til kaj@hjallerupfjernvarme.dk.

Sidste frist for tilmelding: Mandag d. 8. december 2014

Arrangementet er åbent for alle, og invitationen må meget gerne videredistribueres.

Program

- 14.00: Velkomst
v. Mikael Klitgaard, Borgmester for Brønderslev Kommune.
- 14.15: Energistyrelsens gennemgang af ansøgning om energitilskud ved skift til fjernvarme i industrien
v. Eva Lembke og Astrid Hostrup, Energi styrelsen
- 15.00: Pause
- 15.10: Skat og revisors gennemgang af krav til registrering af procesvarme hos Skat for industrivirksomheder
v. Per Christensen, Skat, og Chris Pedersen, BDO Revision
- 15.55: Mulighed for spørgsmål til Energistyrelsen og Skat
- 16.25: Hjallerup Fjernvarmes tilbud om fjernvarme til industrien og kort gennemgang af nyt solvarmeanlæg
v. Kaj Tranholm Olesen, Formand
- 16.50: Afrunding
v. Hanne Skovby, Projektleder, FleksEnergi

ARRANGØRER:

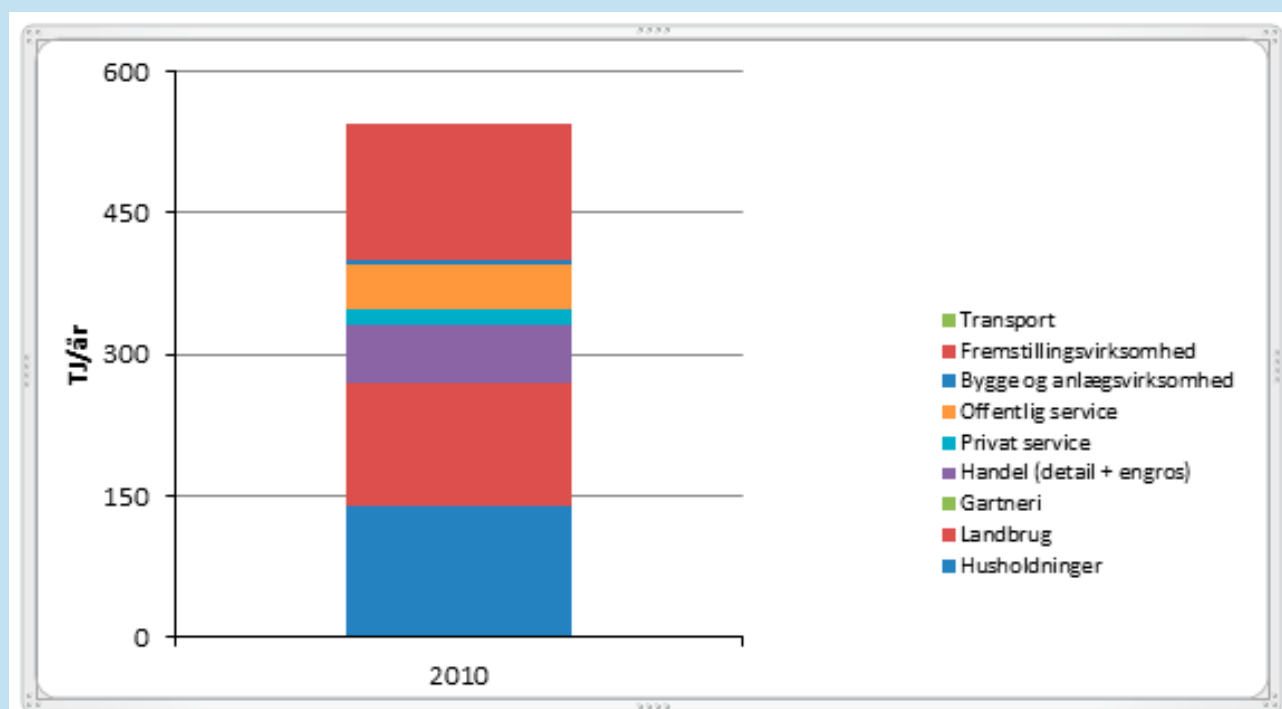
Fjernvarmeværkerne i
Brønderslev Kommune

Morsø Kommune – plan for arbejdet med energi i virksomheder

BAGGRUND

Klimaplan 2011 indeholder handlinger på, hvordan fremtidens klimaindsats kan håndteres på Mors. I klimaplanen angives projekter og aktiviteter indenfor flere indsatsområder, herunder også for virksomheder. Erhvervslivet har ansvaret for eget energiforbrug og kan bidrage til reduktion af CO₂ udledningen gennem energibesparelser og øget anvendelse af vedvarende energi. Reduktion af det samlede energiforbrug for virksomheder vil være nødvendigt i forhold til at opfylde målene for Klimaplanen. Kommunens handlemuligheder overfor virksomheder er information, vejledning, kampagner samt etablering af partnerskaber og samarbejder.

Morsø Kommune ønsker derfor at initiere en proces, hvor reduktion i energiforbruget udover fald i CO₂ udledningen kan medføre lavere omkostninger og derved bedre konkurrenceevne for virksomhederne. Der bør sættes øget fokus på, at potentialet for reduktion af energiforbruget i små og mellemstore virksomheder er anslået til at være op til ca. 25 % ifølge erfaringer på området.

Opgørelse fra 2010 – Elforbrug Mors

Morsø Kommune vil i samarbejde med Energiklynge Mors og Morsø Erhvervsråd i 2015 igangsætte et projekt, som initierer til besparelse af energiforbruget og omlægning af fossile brændsler til vedvarende energi målrettet små og mellemstore virksomheder samt landbruget. Projektet skal udformes i tæt samarbejde med brancheorganisationerne, herunder DI Thy / Mors, Landbo Thy samt Landbo Limfjord.

Kampagnen skal følges op ved kommunens tilsyn og besøg ved virksomheder og landbrug, hvor energiforbrug skal være et større fokusområde, og hvor det via hjælpeværktøjer skal være mulighed for kommunens medarbejdere at foretage indledende screening.

Samtidig ønsker kommunen at øge samarbejdet med de øvrige kommuner og regionen i Region Nordjylland omkring fastsættelse af fælles mål og udvikling af projekter med henblik på nedsættelse af energi- og ressourceforbruget hos nordjyske virksomheder.

UDVIKLING AF PROJEKTIDÉ

Energioptimering dvs. reduktion af energiforbruget herunder elforbrug og energiforbrug til procesvarme og rumopvarmning.

AFDÆKNING AF POTENTIALER – VIRKSOMHEDER IDENTIFICERES

Valg af virksomheder. Vi har valgt små og mellemstore virksomheder samt landbrug til Etape 1. Detailhandelsforretninger har vi valgt til en Etape 2.

Afsøg interessen hos virksomhederne for oprettelse af netværk i forhold til energioptimering / ressourceoptimering / markedsføring i forhold til energireduktion – spørg hvad der er deres behov.

Aftal samarbejde med erhvervsråd og øvrige relevante grupper og involver direkte i projektet. Aftal at de løbende får resultater i forhold til opfølgning. Aftal at de gennem deres netværk informerer virksomheder og er ambassadør for projektet.

KONTAKT TIL ERHVERVSRÅD, DI, LANDBO-THY MV. OG KONTAKT TIL AKTØRER MED KOMPETENCER INDENFOR ENERGIOP-TIMERING

Tag kontakt til Landboforeninger, Lokal DI afdeling og øvrige organisationer og plant den gode historie. Inddrag måske en virksomhed, som kan fungere som ambassadør, som vi evt. kender til i forvejen, hvor der har været foretaget energibesparelser, og hvor vi må bruge resultaterne til markedsføring. Vi tror, det har effekt at vælge lokale ambassadører.

Udarbejd et aftalegrundlag for energirådgiverne. Der kan være en fordeling af mindre energirådgivere (energikon-sulent) og større energirådgivere (energiselskaber). Vi tror, at virksomhederne gerne vil have valgmuligheder, når de skal vælge rådgiver. Vi ønsker et antal på i alt 3 energirådgivere. Der indgås en aftale mellem kommune og energirådgiverne, at kommunen skal have adgang til resultater, energirådgiverne skal lave opfølgninger til virksomheder, som får udarbejdet en handlingsplan.

KONTAKT TIL VIRKSOMHEDER VIA ENTEN KAMPAGNER ELLER VIRKSOMHEDSBESØG

Indledende information – skriv brev med borgmester / erhvervschef / lokal DI formand som underskrivere og hvilke energirådgivere, der er valgt. Skriv over hvor lang tid projektet kører, og at virksomheder vil blive kontaktet enten direkte eller gennem miljøtilsyn. De virksomheder, som udtrykker interesse for at udføre energiscreening, kan løbende henvende sig. Udsend pressemeddelelse samtidig – få det lokale dagblad til at skrive artikel.

INDGÅELSE AF PARTNERSKABSAFTALER MED VIRKSOMHEDER OG FREMLÆGGELSE AF RESULTATER

Der indgås partnerskabsaftaler med virksomheder som ønsker udført energiscreening. Energirådgivere udarbejder energiscreeninger og handlingsplaner med anvisninger på konkrete besparelser, investeringer og tilbagebetalingstider. Energirådgiverne undersøger muligheder for tilskud til energioptimering eller omlægning af proces til VE. Virksomheder får udført relevante energioptimeringer. Partnerskabsaftalerne skal indeholde vilkår - at resultater af energiscreeningerne samt udførte energibesparelser kan anvendes til statistik og markedsføring af projektet.

BARRIERER / OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER

Aftalegrundlaget med virksomheden – hvad skal / kan vi forpligte virksomheden til?

Aftalegrundlaget med energirådgiverne – hvad skal / kan vi forpligte energirådgiverne til?

Vær opmærksom på tilslutningspligt - ved enten lokal-planer eller beslutning i kommunalbestyrelsen i forhold til skift af brændselsform. Der er stadig tilslutningspligt, og der skal betales faste afgifter mv. selvom, der skiftes til anden brændselsform enten via varmepumper eller biomasse (skriv evt. i indgangsbrev, at virksomheden bør undersøge).

PROJEKTETS FASER

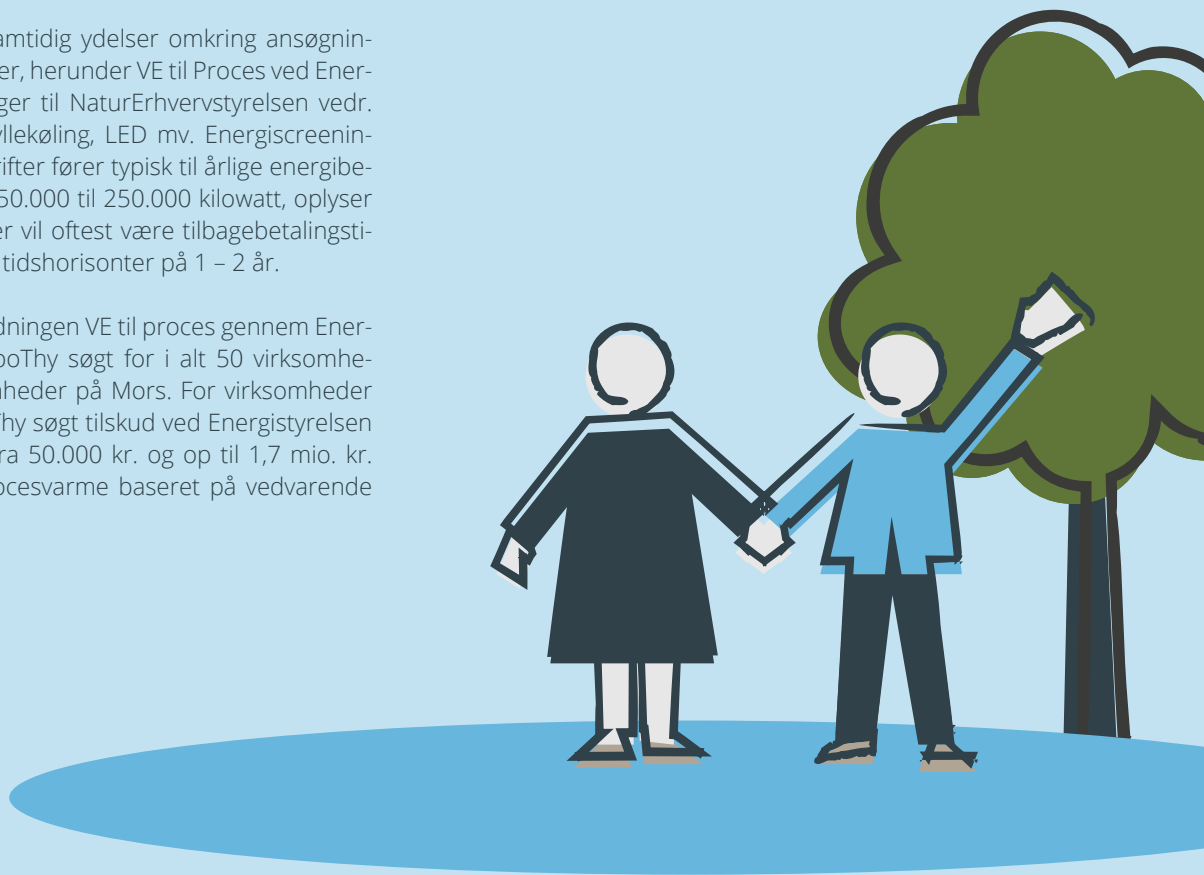
1. Information – brev – pressemeddelelse mv.
2. Besøg hos virksomhed enten som opfølgning på brev eller via miljøtilsyn
3. Aftale med virksomhed
4. Energirådgiver – teknisk gennemgang
5. Energirådgiver – handlingsplan
6. Udførelse hos virksomheden – samt fremlæggelse af resultater

LANDBOTHY - SAMARBEJDSPARTNER I PROJEKTET

LandboThy er en landboorganisation, som arbejder målbevidst med at sænke energiforbruget hos deres medlemmer. Ved at sænke energiforbruget opnås en økonomisk gevinst på de enkelte landbrug, hvorved der helt konkret opnås en bedre rentabilitet i virksomheden og derved en bedre økonomi for landmanden. LandboThy har medlemmer både på Mors og i Thy. Dion G. Nørsgaard, som er energi- og miljøvejleder i LandboThy, fortæller, at der er rigtig god succes med energiscreening af de enkelte landbrugsbedrifter med besparelser på energiforbruget efterfølgende. Der udføres også energiscreeninger for andre virksomheder end landbrug. Ved energiscreeninger indgås ofte samarbejder med øvrige aktører, som har ekspertviden på andre områder – eksempelvis ventilation.

LandboThy leverer samtidig ydelser omkring ansøgninger til tilskudsordninger, herunder VE til Proces ved Energistyrelsen, ansøgninger til NaturErhvervstyrelsen vedr. Miljøteknologi dvs. gyllekøling, LED mv. Energiscreeninger på landbrugsbedrifter fører typisk til årlige energibesparelser på mellem 50.000 til 250.000 kilowatt, oplyser Dion G. Nørsgaard. Der vil oftest være tilbagebetalingstider med meget korte tidshorisonter på 1 – 2 år.

I forhold til tilskudsordningen VE til proces gennem Energistyrelsen har LandboThy søgt for i alt 50 virksomheder, heraf 12 virksomheder på Mors. For virksomheder på Mors har LandboThy søgt tilskud ved Energistyrelsen i størrelsesordenen fra 50.000 kr. og op til 1,7 mio. kr. til omdannelse af procesvarme baseret på vedvarende energi.

Hjørring Kommune - NBEN

BAGGRUND

Arbejdet i Netværk for Bæredygtig Erhvervsudvikling Nordjylland (NBEN) har været i gang siden 2012. Der er derfor en lang række erfaringer med at samarbejde med virksomhederne - også hvad angår deres energiforbrug. NBEN er en forening, hvor parterne er: Hjørring og Aalborg kommuner, deres erhvervscentre samt AAU og EnergiNord. Dertil kommer pt. 80 medlemsvirksomheder i de to kommuner.

BESKRIVELSE AF METODE I NETVÆRKET

Samarbejdet med virksomhederne tager ofte sit udgangspunkt i enten kommunens miljøarbejde (miljøtilsynet) eller kommunernes erhvervscentre. Når dette udgangspunkt er valgt, er det, fordi vi allerede har kontakt til virksomhederne her. Vi kender dem. Der pågår et salgsarbejde ved tilsyn / besøg, fordi de deltagende kommuner gerne vil fastholde og udvikle deres virksomheder.

Netværket har flere forskellige produkter til virksomhederne:

- Bæredygtige screeninger
- Netværksmøder
- Plan for bæredygtig forretningsudvikling
- Formidling af projekter, studerende, til universitet og på sigt også til UCN
- Formidling af praktikanter, jobtræning til virksomhederne

Der udvikles hele tiden på nye produkter. Udviklingen sker i samarbejde med virksomhederne og partnerne i netværket.

Der har været arbejdet med energi på især to fronter i netværket. Dels på netværksmøder, hvor der har der været generel information om forskellige energisparemuligheder. Dels ved screeningerne.

Ved en screening afholdes der et længerevarende besøg ved virksomheden. Her deltager alle parterne i netværket + virksomheden med både miljømedarbejdere og virksomhedens ledelse. Screeningen minder om en avanceret SWOT-analyse.

Denne meget brede deltagerkreds giver et meget bredt perspektiv og tværfaglig viden om virksomheden. Erfaringen er, at der kommer meget ny viden frem om virksomheden og deres udviklingspotentiale. En del af screeningen er også en energiscreening med beskrivelse af energispareprojekter og tilbagebetalingstider.

BESKRIVELSE AF SUPPLERENDE ARBEJDE I KOMMUNERNE

Udover aktiviteterne i netværket har netværket stået for uddannelse af tilsynsmedarbejderne i kommunerne. Uddannelsen har haft som formål at kunne ruste tilsynsmedarbejder til at gennemføre et bæredygtigt tilsyn. En del af det bæredygtige tilsyn er at kunne snakke energi med virksomhederne uden for netværket.

Netværket finder det er vigtigt at kunne arbejde med bæredygtighed i andre dele af de kommunale tilbud for at kunne udvikle og fastholde virksomhederne.

Der arbejdes forsat på at udvikle bæredygtighedstilsynet i de to kommuner. Blandt andet om mulighederne for at tage kommunale energikonsulenter med på udvalgte tilsyn, for læring af både de kommunale tilsynsmedarbejdere og for at finde ud af, om det kan give virksomhederne noget.

LOKAL FORANKRING

Den lokale forankring i kommunen er vigtig. Der er en lokal projektleder. Denne suppleres af medarbejdere i erhvervscenteret og viden fra og samarbejde med kommunale miljøsagsbehandlere og ledere.

Der skal hele tiden arbejdes med den lokale forankring. Målet er at sikre, at de lokale medarbejdere har viden nok om netværket og netværkets aktivitet og den anden vej rundt.

BARRIERER

Der er flere barrierer, som der skal arbejdes med, men som alle er overkommelige.

- Virksomhederne skal kunne se fordelene, og hvorfor de skal bruge tid på det.
- Tydelighed omkring formålet med netværket, og hvad man får ud af det. Fx at bæredygtighed ikke kun er frelst miljøarbejde. Det kan også give økonomiske gevinster.
- Den lokale forankring er rigtig vigtig. Der bygges videre på det kendskab og samarbejde, man allerede har med virksomhederne.
- Den kommunale forvaltning – politisk som administrativt – skal som virksomhederne kunne se fordele i at arbejde ind i netværket.
- Kommunens medarbejdere skal kunne se udover deres myndighedsrolle og agere som vejleder.

FORDELENE

Det, vi hører fra virksomhederne, og som vi selv har oplevet af fordele, er:

- At få det brede perspektiv på og ind i virksomheden giver noget helt nyt: nye ideer og samarbejdsformer. Ikke mindst fordi det også sker i et tæt samarbejde med virksomheden.
- Det er vigtigt at starte med projekter, som har en kort tilbagebetalingstid og som hurtigt giver synligt effekt. Energi og affald er to gode steder at starte.

- Det at møde andre virksomheder om en konkret dagsorden er godt. Der er kommet masser af nye samarbejder ud af netværksmøderne.
- At man ikke længere møder kommunen som den med den løftede pegefinger. I stedet kommer der et nyt samarbejde i gang.

VIDENSPERSONER

Der findes en række personer i partnerskabet i NBEN, som har arbejdet med metoden, og som derfor kan hjælpe med metode.

Parterne i NBEN er: Aalborg Universitet, EnergiNord, Aalborg Kommune, Aalborg Kommunes Erhvervscenter, Hjørring Erhvervscenter og Hjørring Kommune.

Desuden er der en lang række virksomheder, som har været med i arbejdet, som vil kunne bidrage med et virksomhedsperspektiv.

RÅDGIVERE / KOMMUNALFULDMAGTEN

Det er vigtigt at være opmærksom på, at en del af arbejdet ligger meget tæt på, hvad rådgiver også kan tilbyde. Det er vigtigt med den lokale forankring i kommunen for ikke at komme i klinch med kommunalfuldmagten.

PERSPEKTIV

NBEN bliver nu til en forening, og forventningen er, at allerede i 2015 kommer der 3 eller 4 kommuner mere med. Ambitionen er at komme til at dække hele regionen.

Det er vigtigt for indsatsen i netværket at arbejde med videreudvikling af koncepter. Samtidig er det centralt at bygge videre på de produkter, der allerede findes, så vi kan hjælpe flere virksomheder.

MER INFORMATION:

Se desuden: www.nben.dk

Thisted Kommune

Grøn erhvervsomstilling skal styrke virksomheders konkurrenceevne. Et nyt projekt skal hjælpe små og mellemstore virksomheder med at nedbringe deres energi- og ressourceforbrug. For virksomhederne er motivationen både bedre konkurrenceevne gennem lavere omkostninger og mere bæredygtig drift.

En krone sparet er som bekendt en krone tjent. Og for mange små og mellemstore produktionsvirksomheder kan der være mange penge at spare ved at se på, hvordan virksomheden kan nedbringe sit energi- og ressourceforbrug. Det viser erfaringerne fra et partnerskab mellem syv kommuner og 117 produktionsvirksomheder, som i gennemsnit nedbragte deres CO₂-udledning med 21,5 % til gavn for både miljøet og virksomhedernes konkurrenceevne. De erfaringer vil Thisted Kommune nu bygge videre på med sin indsats for at hjælpe kommunens virksomheder til grøn omstilling.

BEDRE KONKURRENCEEVNE Gennem ENERGIBESPARELSER, RESSOURCEFORBRUG OG AFFALDSHÅNDTERING

- Vi vil tilbyde alle kommunens produktionsvirksomheder en screening inden for energi og ressourcer. Én virksomhed kan måske bruge mindre vand, mens en anden kan reducere spild eller udskifte råmaterialer. Lige så vigtigt som at nedbringe klimapåvirkningen er det, at virksomhederne øger deres konkurrenceevne gennem lavere produktionsomkostninger, siger borgmester Lene Kjellgaard Jensen.

Screeningen tilbydes af Thisted Kommune i tæt samarbejde med private rådgivningsvirksomheder. Resultatet bliver en rapport med eksempler på, hvordan virksomheden kan komme i gang med at gennemføre konkrete tiltag indenfor energibesparelser, ressourceforbrug og affaldshåndtering til gavn for både miljøet og virksomhedens konkurrenceevne.

Hos Dansk Industri Thy/Mors hilser formand Tage Odgaard Nielsen Thisted Kommunes nye indsats velkommen og siger: - Energi- og ressourceforbruget er en stadig mere væsentlig faktor for den enkelte virksomheds konkurrenceevne. Derfor er vi rigtig glade for det nye tilbud om en energi- og resourcescreening af den enkelte virksomhed. Og jeg vil da bestemt opfordre vores virksomheder til at tage imod tilbuddet.

PILOTFORLØB Blandt BYGGEMATERIALE-PRODUCENTER OG LANDBRUGET

I 2014 tilbydes screeningen først og fremmest til byggematerialeproducenter og landbruget som et pilotforløb. Derudover tilbydes screeningen også til et begrænset

antal øvrige virksomheder, som selv viser interesse for at gennemføre et screeningsforløb. Formålet med pilotforløbet er at indhente erfaringer, som skal komme kommunens øvrige små og mellemstore virksomheder til gavn.

I pilotforløbet tilbydes screeningen i samarbejde med Engko, LandboThy, Brix & Kamp og Thy-Mors Energi/HusetsEnergi.dk. Forventningen er at gennemføre screeninger i 35-40 virksomheder i pilotforløbet.

På sigt skal tilbuddet om screening udbredes til alle kommunens produktionsvirksomheder. Målet er, at i alt 100 produktionsvirksomheder gennemgår en screening indenfor energibesparelser, ressourceanvendelse og affaldshåndtering.

GRØN PROFIL OG KONKURRENCEEVNE

Thisted Kommune er kendt som førende klimakommune og har gennem lang tid haft særlig fokus på klima og energi. Tilbuddet om en energi- og resourcescreening er et resultat af den energi- og resourcepolitik, som Kommunalbestyrelsen vedtog i februar 2014. Ifølge den skal Thisted Kommune blandt andet ansøge kommunens virksomheder til grøn erhvervsomstilling for at nedbringe energi- og ressourceforbruget og derigennem øge virksomhedernes konkurrenceevne.

Læs Thisted Kommunes energi- og resourcepolitik
Læs handlingsplan for Thisted kommunes energi- og resourcepolitik

BAGGRUND OG FORMÅL

Formålet med projektet er at ansøge til grøn erhvervsomstilling i de lokale virksomheder og derved nedbringe energi- og ressourceforbruget. Et mindst lige så væsentligt mål er at nedbringe omkostninger og derved øge konkurrenceevnen.

INDHOLD

I den helt korte version går projektet ud på, at virksomhederne tilbydes en screening indenfor udvalgte områder. Screeningen resulterer i en kort rapport/handlingsplan for, hvordan virksomheden kommer i gang med at gennemføre de energi- og resourcebesparende aktiviteter. Screeningen udføres af private aktører, i nogle tilfælde sammen med repræsentanter for Thisted Kommune.

ANDRES ERFARINGER

I Carbon 2020 har 7 kommuner indgået partnerskab med 119 lokale virksomheder. Målsætningen for partnerskaberne har været, at de deltagende virksomheder skulle spare 20 % på deres udledning af drivhusgasser. Ved projektets afslutning havde virksomhederne i gennemsnit sparet 21,5 % CO₂.
Se mere på www.carbon20.dk

OPSTART - PILOTPROJEKT (JUNI 2014)

Gennem et projekt med Norddanmarks EU kontor, EDECON, skulle der udføres screening af ca. 20 virksomheder indenfor byggematerialebranchen. Der blev indgået en aftale med ScanEnergi om udførelse af energiscreeningen, da de allerede har erfaring fra Carbon20 projektet.

I opstartsperioden var det tydeligt, at der også var lokale aktører, som havde interesse i og kompetencer til at udføre energiscreeningerne. Derfor blev der indkaldt til et fællesmøde for aktører på området.

Thisted Kommune havde i forvejen reserveret min. kr. 100.000 til indsatsen, og der var således mulighed for at imødekomme de øvrige aktørers ønske om at deltage i projektet. Helt konkret blev der indgået en aftale, som sikrede, at alle aktører fik mulighed for at tilbyde et antal energiscreeninger, betalt af kommunen. Aftalen har ganske vist lidt karakter af at fordele sol og vind lige, men tildelingskriterier og målgrupper blev også fastsat ud fra kompetencer m.m.

Afslutningsvis var der enighed om, at det påhviler aktørerne i pilotprojektet at stille erfaringer og udviklede værktøjer til rådighed for andre aktører.

RESULTATER EFTER FØRSTE PERIODE (2. HALVÅR 2014)

Der er ikke lavet en samlet resultatopsamling, men baseret på 5 indmeldinger er der anvist besparelspotentiale på ca. 900.000 kWh og anbefalede investeringer på ca. kr. 1.5 mil.

Aktørerne har oplevet, at ordningen bliver "kendt", og at virksomhederne er med til at udbrede kendskabet gennem positiv omtale.

FREMADRETTET FORANKRING

På et statusmøde i november 2014 kunne det konstateres, at kommunens medvirken til energiscreeninger har en effekt. Virksomhederne tager gerne imod tilbuddet, og der kan i langt de fleste tilfælde påvises energibesparende tiltag med kort tilbagebetalingstid. Der er derfor enighed om at fortsætte ordningen i en eller anden form.

Den fremtidige udformning af ordningen har fokus på mindst muligt bureaukrati og størst mulig effekt, samtidig med etablering af et uformelt rådgivernetværk i kommunen.

HOVEDTRÆK I ORDNINGEN

Aktørerne fra pilotprojektet etablerer et uformelt netværksgruppe og udnævner en tovholder. Thisted Kommune stiller et beløb til rådighed, som gruppen selv administrerer. Der afsættes et mindre beløb til tovholderopgaven.

Der opstilles nogle få enkle vilkår for ordningen, som fx

- Der skal udføres min. 25 energiscreeninger i kalenderåret 2015
- En del af indsatsen skal have fokus på fødevarebranchen
- Ultimo januar afrapporteres til kommunens kontaktperson med oplysning om
 - Antal udførte screeninger
 - Besparelspotentiale i hhv. kWh og kr. for de anbefalede foranstaltninger
 - Anlægssum for de anbefalede foranstaltninger
 - Gennemførselsgrad (opgøres evt. med ½ - 1 års forsinkelse)

Gruppen er selv ansvarlig for at inddrage andre/nye aktører i gruppen.

Aftalen indgås for et år ad gangen. Indhold og omfang revurderes halvårligt ved at gruppen mødes med Thisted Kommunes kontaktperson.

HVAD HAR GJORT, AT DET VIRKER?

- Samtale, samtale, samtale og lav grad af bureaukrati.
- Tiltro til at vi ikke snyder hinanden – gentleman agreements.

OM ET **ENERGISK** **NORDJYLLAND**

Et Energisk Nordjylland er et partnerskab bestående af 9 nordjyske kommuner samt Region Nordjylland og er støttet af Energistyrelsen. Projektet har til formål at kortlægge det nordjyske energisystem, herunder energiforbrug. Omdrejningspunkt for projektet er jobskabelse igennem omstillingen til en mere bæredygtig energiforsyning. I fællesskab og på tværs af kommunegrænser skal der arbejdes for et Nordjylland, der er selvforsynende med vedvarende energi. Se mere på hjemmesiden www.sepnord.dk.

FOR YDERLIGERE OPLYSNINGER **KONTAKT:**

THOMAS JENSEN (PROJEKTLEDER)

HJØRRING KOMMUNE
SPRINGVANDSPLEDSSEN 5

9800 HJØRRING

TELEFON: **72 33 67 20**

E-MAIL: **THOMAS.JENSEN@HJOERRING.DK**

